

Kirkeierne mere imod Vilkaarlighed end netop det at sige: Naar den eller den Ting er forfærdiget af det og det Materiale, saa er det godt, men naar Du kan blive enig med Synet, kan Du ogsaa lade det udføre af andet Materiale. — Det kaldes den ærede Rigsdagsmand „administrativ Vilkaarlighed“. — Ja, det er Brug at tage saadanne Ord som „administrativ Vilkaarlighed“; dem kaster man ud, og man troer da, at man Geier har vundet og har Sjælene med sig. Saadanne Ord have Klæng, og man mener, at naar man heiser et saadant Banner, kan man sikkert gaad som Frier og under disse Ords Indflydelse at kunne sætte igjennem, hvad man ønsker. Nei, for at kaste en Lov som denne, skal der meget Mere til end at komme med saadanne tomme Ord som „administrativ Vilkaarlighed“ og „katholske Lustninger“. Med Hensyn til Kirkesynets Sammensætning siger den ærede Rigsdagsmand: Hvad har egentlig Skoleraadet dermed at gjøre? Men jeg vil spørge, om han har gjort de stedsfindende Taxationer, den Maade, hvorpaa Taxationsmændene udnævnes, og Synsmændenes Udnævnelse og deres Forretninger, til Gjenstand for en alvorlig Eftertanke; har han gjort det, saa troer jeg, han maa komme til den Anskuelse, at den Maade, der er foreslået i Lovforslaget, nemlig at Synsmændene skulle udnævnes af Udvalgte. — Thi det er de Mænd, der sidde i Skoleraadene — fra Landet og fra Kjøbstæderne, med Deeltagelse af Amtsfolke-directionen, er en for Alle meget betryggende Maade, og at der netop derved er forebygget en eensidig Udnævnelse. Ved den Maade, hvorpaa Synsmændene nu udnævnes, har Provsten udøvet en overordentlig stor Indflydelse, men her har man sørget for at faae en alsidig og omhyggelig Udnævnelse af Synsmændene til dette vigtige Hverv. — Ja, man kan gjerne opfaae den Indvending: Hvad have Skoleraadene dermed at gjøre? Men man overveie Realiteten af Forslaget, man overveie, hvad der ligger til Grund derved, og da troer jeg ikke, at man vil antage at kunne affærdige det med saadanne løse Ord. — Der indeholdes i dette Lovforslag forskellige Bestemmelser med Hensyn til, hvorledes Kirkerne skulle vedligeholdes. Det er i Reglen ikke nye Bestemmelser; de ere

gjorte gjældende ved en Række af forskellige Domme, ved en Række af forskellige Cancelli- og Ministerialskrivelser og have her væsentlig kun deres Betydning derved, at man har faaet dem. Den ærede Rigsdagsmand er atter her kommet med sinukke Ord: Man skal, siger han, see paa det indre Liv! Nei, i en Lov, der handler om Kirkenes Vedligeholdelse, der skal man netop tale om Tagene og Murene og S. V.; der ad tale om det „indre Liv“ er slet ikke paa sin Plads. Ved Behandlingen af en Lov, hvori man i nogle Paragrapher samler de gjældende Bestemmelser om, hvorledes Kirkerne skulle vedligeholdes, at tale om „kaldede Grave“ og at komme med den hele lange Udvikling om, at det kommer an paa det indre aandelige Liv, men ikke paa det Ydre, ja, Herre Gud, paa det Trin i politisk og aandelig Udvikling staae vi virkelig ikke, at man kan vente dermed at kaste de givne Bestemmelser overende. Her er kun Tale om at vedligeholde Huse og Bygninger, og ikke om det indre Liv og den aandelige Opvækkelse. Naar Tilhørerne sidde i Kirken og Regnen stikker ned paa dem, troer da den ærede Rigsdagsmand, at man kan sige til dem, det gjør Intet, det er kun det aandelige Liv, det kommer an paa. Det vilde være overordentlig beqvemt for Kirkeierne, naar de kunde anblæbe at vedligeholde Kirkerne og lade det beroe ved at henholde sig til det indre aandelige Liv, — man de, der søge Kirken, vilde næppe ansee dette for en forsvarlig Vedligeholdelse af Kirken. — At opstille særlige Regler forøvrigt med Hensyn til Kirkenes Vedligeholdelse, eftersom de eies af private Kirkeiere eller af Sognets Beboere, derpaa kan jeg aldeles ikke indlade mig. — Uagtet jeg, som man vil see, har undret mig over Meget af det, den ærede Rigsdagsmand htrede, forekommer det mig dog, at en af de besynderligste Anker, han fremstillede, var den, at Synet af Præstegaardene var for „kirkeligt“. Er det for kirkeligt, at Provsten er med ved et saadant Syn, der foruden ham bestaaer af en Murer og en Tømmer? Hører Provsten da ikke til Kirken, og den Gaard, han beboer og kun bruger i Egenskab af Præst, er det ikke Noget, der hører til Kirken? — Seg kan ikke troe, at den ærede Rigsdagsmands Anskuelse